

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
ВІДДІЛ ДИДАКТИКИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
БРЕСТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. С. ПУШКІНА (БІЛОРУСЬ)
ГРОДНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯНКИ КУПАЛИ (БІЛОРУСЬ)
ДЗО «ГРОДНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ» (БІЛОРУСЬ)
КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АБАЯ (КАЗАХСТАН)
УНІВЕРСИТЕТ САСКАТЧЕВАНА (КАНАДА)
ВИЩА ШКОЛА БІЗНЕСУ І НАУК ПРО ЗДОРОВ'Я У М. ЛОДЗЬ (ПОЛЬЩА)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ
ДЕРЖАВНА ВИЩА ШКОЛА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ІМ. ПРОФ. СТАНІСЛАВА ТАРНАВСЬКОГО
У ТАРНОБЖЕГУ (ПОЛЬЩА)

FOLIA COMENIANA

*ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ПСИХОДИДАКТИКИ ІМЕНІ
ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО*

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**
Матеріали третьої Міжнародної науково-практичної конференції
16–17 лютого 2018 року

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Осадченко І. І. – д. пед. н., професор, завідувач Польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Васьківська Галина – д. пед. н., ст. науковий співробітник, зав. відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України.

Велскоп Войцех – д. соціолог. н., проректор з організації навчання та якості освіти Вищої школи бізнесу і наук про здоров'я в Лодзі.

Івлєва Надія – к. пед. н., доц. Казахського національного педагогічного університету імені Абая.

Коберник Галина – к. пед. н., проф., зав. кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Коберник Олександр – д. пед. н., проф., зав. кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Кочетова Наталія – к. ф.-м. н., декан факультету початкової освіти Самарського державного соціально-педагогічного університету.

Кравченко Оксана – к. пед. н., доц., декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Лякішева Анна – д. пед. н., проф., декан Педагогічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Максимук Лариса – к. пед. н., доц. кафедри іноземних мов Брестського державного університету імені О. С. Пушкіна.

Сергейко Світлана – к. пед. н., доц., ректор Гродненського обласного інституту розвитку освіти.

Тарантей Лариса – к. пед. н., доц., декан Гродненського обласного інституту розвитку освіти.

Якимчук Борис – к. психол. н., проф. кафедри психології, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Штефан Людмила – д. пед. н., проф., завідувач кафедри історії педагогіки і порівняльної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.

Данилюк Оксана – к. філол. н., доц. кафедри філології та методики початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ №19704 – 9504Р від 21.12.2012 р.**

Рекомендовано до друку вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 8 від 1.03.2018 р.).

Мова видання: українська, російська, польська, англійська, китайська

М 74

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ: матеріали третьої Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 16–17 лютого 2018 року // FOLIA COMENIANA : Вісник Польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Я. А. Коменського / гол. ред. Осадченко І. І. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – 214 с.

До збірника увійшли матеріали Третьої Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи». Основна тематика представлених доповідей відповідає напрямам роботи конференції: історичні та порівняльні аспекти модернізації освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти та закладах вищої освіти; методологія модернізації освітнього середовища; особливості сучасного виховного середовища у закладах загальної середньої освіти та закладах вищої освіти; сучасні підходи до модернізації професійної підготовки та перепідготовки; дидактичне, психодидактичне та методичне забезпечення модернізації освітнього середовища; сучасні педагогічні технології у процесі модернізації освітнього середовища; проблеми управління навчальними закладами у період їх модернізації; діяльність соціально-психологічної служби у закладах загальної середньої освіти та закладах вищої освіти: історія та перспективи.

ЗМІСТ
Секція 1
ІСТОРИЧНІ ТА ПОРІВНЯЛЬНІ АСПЕКТИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ

<i>Ліс Станіслав (Stanisław Lis)</i> . Коротка характеристика хіп-хопу з позиції поцінування та оцінки.....	9
<i>Щуліх Пьотр (Szulich Piotr)</i> . Pojęcie doświadczenia w kontekście twórczości – dygresja o filozofii działania floriana znanieckiego.....	11

Секція 2
МЕТОДОЛОГІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА

<i>Абдуллаєв Самір; Ібрагімова Діляра (Абдуллаєв Самір; Ибрагимова Дилара)</i> . Личностный подход при отборе детей в спортивные секции.....	14
<i>Богашко Олександр; Богашко Наталія</i> . Соціально-економічна роль освіти у процесі формування економіки знань в Україні.....	16
<i>Кірдан Олександр</i> . Методологічні підходи до модернізації підготовки фахівців освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» зі спеціальності 051 «Економіка».....	19
<i>Кононець Наталія</i> . Кросдисциплінарний підхід при ресурсно-орієнтованому навчанні інформатики в закладах вищої освіти.....	21
<i>Паламар Світлана</i> . Формування ключових компетентностей учнів як чинник соціалізації.....	23
<i>Пащенко Майя; Лісова Людмила</i> . Модернізація міжнародного освітнього простору.....	27
<i>Сажієнко Олександр</i> . Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх спеціалістів.....	28
<i>Сідоров Вадим</i> . Кроскультурний тренінг як ефективна форма кроскультурного навчання майбутніх фахівців галузі туризму...	30
<i>Совгіра Світлана</i> . Характеристика освітнього середовища закладів вищої освіти в контексті середовищного підходу.....	33

<i>Станіслав Януш (Stanisław Januś); Райман Джозеф (Rejman Józef).</i> Składniki systemu aksjonormatywnego – szkic teoretyczny...	37
<i>Титаренко Наталія.</i> Модернізація освітнього середовища в контексті компетентності вчителя.....	40

Секція 3

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<i>Бобошко Вікторія.</i> Зміст та основні напрями інтеграції виховного потенціалу сім'ї, школи і громади у Великій Британії	44
<i>Бойченко Валентина.</i> Проблема формування інтелектуального простору в освітньому середовищі педагогічного закладу вищої освіти.....	47
<i>Бялик Оксана.</i> Гігієнічна концепція статевого виховання учнів провідних країн європейського макрорегіону.....	50
<i>Гаріфулліна Альміра, Григор'єва Стелла (Гарифулліна Альміра, Григор'єва Стелла).</i> Поликультурное образование будущих педагогов детской среды.....	53
<i>Дзюбенко Ірина.</i> Особливості громадянського виховання учнів у закладах загальної середньої освіти	55
<i>Житнухіна Катерина.</i> Чинники формування відповідального ставлення до майбутньої професійної діяльності у студентів педагогічних університетів.....	60
<i>Зьомба-Колодзей Беата (Zięba-Kołodziej Beata).</i> Сексуальна освіта у школі.....	62
<i>Кравченко Оксана.</i> Інноваційні форми та методи національно-патріотичного виховання студентської молоді.....	64
<i>Маслюк Катерина.</i> Виховання потреби культури особистісного самовизначення та самоосвіти у професійній підготовці учителя-філолога.....	67
<i>Пстронг Дорота (Pstyg Dorota).</i> Zwyczaj i obyczaj w kulturze obyczajowo-obrzędowej	70
<i>Руг Анна (Róg Anna).</i> Окремі результати дослідження стану дітей з неповних сімей у шкільній групі ровесників.....	73
<i>Ткачук Мирослава, Новак Анастасія.</i> Національна самосвідомість: філософсько-освітній тезаурус.....	75

<i>Хайрулліна Юлія.</i> Формування ментальної матриці студентів засобами патріотичного виховання.....	79
<i>Юрченко Оксана.</i> Виховний потенціал освітнього середовища початкової школи.....	81

Секція 4

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ

<i>Арістова Наталія.</i> Структура професійної суб'єктності майбутніх філологів: психолого-педагогічне розуміння феномену.....	85
<i>Бевзюк Марина.</i> Передумови підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.....	89
<i>Гагарін Микола.</i> Підготовка майбутніх педагогів до проектування виховної системи школи.....	92
<i>Галушак Ірина.</i> Проблеми вдосконалення правової підготовки студентів економічних спеціальностей у сучасних умовах.....	94
<i>Демченко Ірина.</i> Підходи до підготовки майбутнього вчителя в умовах інклюзивної освіти.....	96
<i>Душечкіна Наталія.</i> Професійна компетентність майбутнього фахівця в аспекті сучасного освітнього середовища.....	98
<i>Калашник Наталія.</i> Комунікативна компетентність у структурі професійно-орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх лікарів.....	101
<i>Коваль Валентина.</i> Проблема формування ключових і предметних компетентностей у майбутніх учителів-філологів у процесі професійно орієнтованого спілкування.....	104
<i>Корольова Людмила.</i> Активізація креативності майбутніх учителів початкової школи – домінанта їхньої професійної підготовки.....	106
<i>Сергейко Світлана, Тарантей Лариса (Сергейко Светлана, Тарантей Лариса).</i> Пропедевтическая поддержка профессионального становления молодых педагогов.....	108
<i>Тищенко Вікторія.</i> Сутність понять «компетентність» та «компетенція» у контексті професійної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти.....	112

Секція 5
ДИДАКТИЧНЕ, ПСИХОДИДАКТИЧНЕ ТА
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

<i>Васьківський Микола.</i> Науково-методичне забезпечення реалізації курсу за вибором «Людина-техніка».....	116
<i>Губаренко Анастасія, Імангулова Тетяна (Губаренко Анастасія, Імангулова Татьяна).</i> Изучение топонимии в туристских дисциплинах.....	119
<i>Данилюк Оксана.</i> Організація аналітичної діяльності майбутніх учителів початкової школи на заняттях «Сучасної української мови за професійним спрямуванням»: технологічний підхід.....	122
<i>Закірова Венера; Сабірова Ельвіра (Закирова Венера; Сабірова Ельвіра).</i> Преемственность дошкольного и начального образования: поступление ребенка в школу	125
<i>Івлєва Надія; Увалієв Максим (Івлєва Надежда; Увалиев Максим).</i> Применение ситуационных задач в обновлённом школьном образовании.....	128
<i>Камалова Лєра, Григорьєва Стелла (Камалова Лєра, Григорьєва Стелла).</i> Модели обучения детей мигрантов русскому языку	130
<i>Карбаєва Шолпан, Бейкітова Альбіна (Карбаєва Шолпан, Бейкітова Альбіна).</i> Организации исследовательской деятельности учащихся.....	133
<i>Мамоєв Біналі (Мамоев Бинали).</i> Построение нового содержания школьной географии.....	135
<i>Опалюк Тетяна.</i> Дидактичний потенціал навчальної дисципліни «основи сценарної роботи соціального педагога» щодо формування соціальної рефлексії майбутнього вчителя ...	138
<i>Осадченко Інна.</i> Компетентнісний підхід до оцінки навчальних досягнень студентів педагогічного закладу вищої освіти.....	142
<i>Радзівілова Інна.</i> Імітаційні методи навчання у формуванні готовності майбутніх бортпровідників до професійної діяльності.....	144
<i>Радченко Ігор.</i> Використання сучасних графіко-дидактичних засобів у навчальних курсах вищої школи.....	148

Ткачук Галина, Стеценко Володимир, Стеценко Надія. Формування технічних знань майбутніх учителів інформатики засобами карт пам'яті.....	150
Фомкіна Олена, Кошова Оксана. Роль активних методів навчання математики у розвитку творчої особистості студента	153

Секція 6

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Барановська Олена. Теоретичні передумови застосування педагогічних технологій філологічного спрямування (історичний аспект).....	156
Васьківська Галина. Дидактичні аспекти реалізації рефлексійно-пізнавальної технології в умовах профільного навчання.....	160
Васьківська Олена. Застосування навчальних технологій у процесі формування умінь діалогічного спілкування старшокласників.....	165
Перепелюк Тетяна. Використання новітніх інформаційних технологій як засобу підвищення ефективності навчання студентів.....	169
Коблик Віталій. Сутність модернізації сучасного освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти.....	171
Косянчук Сергій. Інваріантні чинники модернізації освіти: соціальне спрямування педагогічних технологій в умовах профільного навчання.....	174
Міленкевич Юлія (Милинкевич Юлія). Маркетинговые коммуникации в деятельности государственного учреждения образования «Гродненский областной институт развития образования».....	179
Максимук Лариса, Левонюк Лариса (Максимук Лариса, Левонюк Лариса). Сущность педагогических технологий в контексте модернизации иноязычного образования будущих специалистов.....	185
Трубачева Світлана. Педагогічні технології профільного навчання як чинник модернізації освітнього середовища.....	187
Чорноус Оксана. Дидактичні особливості мультимедійної складової технологій профільного навчання.....	190

Секція 7
ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ
ЗАКЛАДАМИ У ПЕРІОД ЇХ МОДЕРНІЗАЦІЇ

<i>Кірдан Олена.</i> Складники управлінської компетентності керівника закладу вищої освіти.....	194
<i>Кудла Марія.</i> Модель сучасного керівника закладу загальної середньої освіти.....	196
<i>Прищепя Світлана.</i> Психолого-педагогічна компетентність класного керівника як управлінська складова в організації життєдіяльності класного колективу.....	199
<i>Ткачук Лариса.</i> Шляхи формування дослідницької компетентності керівників освітніх закладів у процесі магістерської підготовки.....	201
<i>Чирва Галина.</i> Нормативно-правова база процесу екологізації державного управління України.....	205

Секція 8
ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ
У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

<i>Власова Віра, Каюмова Лейсан. (Власова Вера, Каюмова Лейсан).</i> Методи дослідження тривожності учеників.....	208
<i>Чорна Тетяна, Харченко Надія.</i> Емоційне середовище дошкільника у працях О. Запорожця.....	211
<i>Шевчук Тетяна, Харченко Надія.</i> Формування творчих здібностей молодших школярів у науковій спадщині Г. Балла	213

MathCAD, MS Excel, специфікація моделей, регресійний аналіз тощо). Без сумніву, кожен студент, щоб розв'язати задачу з курсу економіко-математичного моделювання має у достатній мірі володіти навичками роботи у середовищі MS Excel, які він, у свою чергу, мав отримати ще при вивченні інформатики.

Під час РОН викладачам інформатики доцільно робити зміни в усі компоненти методичної системи: цілі, методи, засоби, організаційні форми тощо. Сама система РОН інформатики служить засобом постійної передачі студентам професійно корисної інформації, оновлення та збагачення знань зі спеціальності, адже робота на професійному рівні потребує постійного вдосконалення майстерності, розширення світогляду.

Отже, інформатика, будучи синтетичною дисципліною з потужними кросдисциплінарними зв'язками, є системоутворювальним фактором освітнього процесу у закладах вищої освіти, її вивчення актуалізує перебудову змісту дисциплін фахової підготовки, а також орієнтацію методичних систем їх навчання на широке використання засобів сучасних ІКТ та Smart-технологій для створення відкритого навчального середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю., Чепурна Н. М., Саух В. М. Інформатизація регіональної системи освіти: загальний опис і основні компоненти реалізації. Комп'ютер у школі та сім'ї. № 3. 2006. С. 3–6.
2. Кононець Н. В. (2016). Дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів: дис. ... доктора пед. наук. Полтава. 473 с.
3. Paul Maharg & Abdul Paliwala, Negotiating the Learning Process with Electronic Resources, in Effective Learning and Teaching in Law 81, 84 (R. Burrige et al. eds., 2002).

Паламар Світлана,
*кандидат педагогічних наук, заступник директора з наукової
роботи Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка, Україна*

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ

У Законі України «Про освіту» зазначено, що «метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та

цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми» [3].

З дидактичних позицій компетентнісний підхід виступає як принцип реорганізації змісту і процесу для досягнення зазначених цілей і оцінюється також як освітній результат – якість сучасної освіти. Основним освітнім результатом має стати не система знань, умінь і навичок, а набір ключових компетентностей в інтелектуальній, комунікативній, інформаційній, соціальній та інших сферах.

Зміни в галузі педагогічних цілей викликають необхідність змін у змісті шкільної освіти через рівень навчального предмета,

навчального матеріалу, рівень взаємодії вчителя й учня. На вирішення цих питань спрямовані зусилля науковців і практиків, які досліджують проблеми компетентностей особистості в освіті (Н. Бібік, П Борисов, І Єрмаков, І. Зимня, О. Локшина, О. Пометун, Дж. Равен, О Савченко, А Хуторський. та ін.).

На думку більшості дослідників, до складу будь-якої компетентності належать: знання про предмет діяльності; уміння орієнтуватись у ситуаціях, які пов'язані з цим предметом; уміння правильно визначати свої можливості, можливості інших, ставити завдання і знаходити адекватні їм рішення; досвід поводження з предметами; розвинуті інтуїція, рефлексія, емпатія.

Як зазначає І. Бех, «трактування поняття компетентність досить широке: до нього відносять і навчальні здібності, знання та вміння (напр., вміння успішно навчатися) і навички (напр., комунікативні, соціальні навички), і моральні цінності (напр., громадянська відповідальність чи відповідальність за навколишнє середовище), і ставлення (напр., групова солідарність)» [1, с. 22].

Компетентнісний підхід до визначення цілей підвищення якості освіти учнів дає можливість узгодити очікування вчителів і учнів. Визначення цілей з позицій компетентнісного підходу означає опис можливостей, які можуть набути школярі в результаті засвоєння знань. Цілі формування в учнів ключових компетентностей, з цього погляду, полягають у тому, щоб навчити:

- вчитися, тобто навчити розв'язувати проблеми у сфері навчальної діяльності, у тому числі: визначати цілі пізнавальної діяльності, добирати необхідні джерела інформації, знаходити оптимальні способи домогтися поставленої мети, оцінювати здобуті результати, організовувати свою діяльність, співпрацювати з іншими учнями;

- пояснювати сутність феномена людини, взаємозв'язки людини і природи, використовуючи відповідний науковий апарат;

- орієнтуватись у ключових проблемах сучасного життя – екологічних, політичних, міжкультурної взаємодії й інших;

- орієнтуватись у світі духовних цінностей, різних культур, що відображають світогляд;

- розв'язувати проблеми, пов'язані з реалізацією певних соціальних ролей (виборця, громадянина, споживача, пацієнта, організатора, члена родини і тощо);

- розв'язувати проблеми, загальні для різних видів професійної й іншої діяльності, пов'язаної з людиною (комунікативні, пошукові й

аналізу інформації, прийняття рішень тощо).

Отже, з позицій компетентнісного підходу рівень освіченості визначається здатністю розв'язувати проблеми різних рівнів складності на основі наявних знань [2, с. 226]. Тобто, коли йдеться про соціалізацію, передбачаємо формування в учнів відповідних компетентностей:

- соціальну, змістовим аспектом якої є конструктивна позиція людини щодо життя суспільства, її відповідальність за те, що відбувається з іншими людьми, і прагнення до вдосконалення власного життя;

- громадянську, яка передбачає знання основ економічних законів і правових норм;

- інтелектуальну, яка вказує на достатній рівень соціального інтелекту як рефлексію на соціум, що зумовлюється інтелектуальною лабільністю;

- комунікативну, за якої вдосконалюються вміння вибудовувати стосунки з оточенням, тримати слово перед аудиторією, навички виголошувати свої думки, оприлюднювати свої погляди і переконання;

- моральну – як наявність неспотворених ціннісних орієнтацій, що є запорукою формування ціннісної сфери;

- навчальну, яка передбачає вміння самостійно опановувати новий навчальний матеріал, поповнювати свої знання, йти шляхом професійного самовизначення);

- побутову, що передбачає володіння елементарними навичками (знання санітарно-гігієнічних норм і правил, режимів убезпечення під час роботи з електро- і газовими приладами, технологій приготування їжі тощо);

- поведінкову (ще її називають екстремальною) (адекватність ситуації, нормальна реакція за перебігу аномальних подій).

Формування в учнів ключових компетентностей – це, передусім, формування в них готовності і здатності до застосування знань у нетипових, життєвих ситуаціях; бачення нової функції об'єкта і його структури; знаходження нового способу розв'язання проблеми; отримання інтелектуального чи практичного результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія. Київ. : Генезис. 2009. С. 21–24.
2. Васьківська Г. О. Формування системи знань про людину в учнів старшої школи: теорія і практика : монограф. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 496 с.
3. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.